

Nr 769

Av herr Christenson i Malmö, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 68, med förslag till lag om semester, m. m.

I proposition nr 68 har Kungl. Maj:t till årets riksdag framlagt förslag till ny semesterlagstiftning. Det i propositionen framlagda förslaget bygger i det väsentliga på den nuvarande lagens grund. Kungl. Maj:t har ej funnit det påkallat att nu genom lagstiftning utvidga den personkrets som semesterlagen omfattar till att avse nya grupper men, under hänvisning till den förskjutning som redan skett i uppfattningen om arbetstagarbegreppets innebörd och som medfört att personkretsen vidgats, uttalat att denna utveckling ej torde vara avslutad utan att tolkningen av arbetstagarbegreppet så småningom kommer att ske efter mer schablonmässiga former än som hittills kommit till användning i domstolarnas praxis.

Kungl. Maj:ts förslag medför att okontrollerbara arbetstagare i ökad utsträckning skall erhålla semesterförmåner. Okontrollerbara arbetstagares och beroende uppdragstagares arbetsvillkor är ofta likartade, då medlemmarna av båda grupperna i regel har ungefär samma ekonomiska och sociala ställning och båda gruppernas arbetsbetingelser är likartade.

Riksdagen synes nu böra vidtaga positiva åtgärder för att utvidga den personkrets som genom semesterlagen är berättigad till semesterförmåner.

Gränsdragningen mellan okontrollerbara arbetstagare och beroende uppdragstagare är synnerligen diffus, och det är många gånger praktiskt taget omöjligt att förutse huruvida vederbörande vid en domstolsprövning kommer att betraktas som fast anställd eller som beroende uppdragstagare. Genom de föreslagna reglerna om beräkning av semesterlönen och kvalifikationsreglerna kan det befaras bli fler tvister än hittills om gränsdragningen mellan arbetstagare och uppdragstagare. De varningar härom som uttalats av arbetsdomstolens ordförande och Riksförbundet Landsbygdens folk synes välgrundade. Det är föga tilltalande att överlämna åt domstolarnas praxis att utvidga arbetstagarbegreppet, då detta leder till olustiga och för de enskilda individerna kostnadskrävande rättegångar. Många kommer också att draga sig för att underställa uppkommande tvister domstolarnas prövning utan föredrar att lida rättsförluster. I detta sammanhang må uppmärksammas att gränsdragningen mellan beroende uppdragstagare och egna företagare torde vara mindre diffus än gränsdragningen mellan arbetstagare och beroende uppdragstagare.

Semesterlagstiftningen är till främst för att säkra vissa missgynnade grupperns intressen. De beroende uppdragstagarna arbetar vanligen under sådana förhållanden att det kan vara svårt för dem att genom kollektivavtal

tillvarataga sina intressen. Som Landsorganisationen påpekat synes det också tveksamt om yrkesskolelever, som följer undervisningen men samtidigt utför avlönat arbete vid verkstaden, skall betraktas som arbetstagare i semesterlagens mening.

Man kan ej förvänta sig en sådan utvidgning av rättspraxis att beroende uppdragstagare i önskvärd utsträckning kommer att falla inom arbetstagarbegreppets ram, därest ej lagstiftarna gör något positivt ingripande.

På grund av vad sålunda anförts bör arbetstagarbegreppet i semesterlagen erhålla huvudsakligen samma avfattning som det fått i 1936 års lag om förenings- och förhandlingsrätt.

Kungl. Maj:t har vidare föreslagit att semesterlön till kontrollerbara arbetstagare i princip ej skall få inräknas i den ordinarie lönen utan att den skall utbetalas i samband med semestern. Kungl. Maj:t har ej ansett sig böra föreslå motsvarande bestämmelser för den särskilda semesterlön som skall utbetalas till okontrollerbara arbetstagare. Det synes önskvärt att samma utbetalningsregler gäller för de båda grupperna. Härigenom skapas också garantier för att de okontrollerbara arbetstagarna erhåller den för semestern avsedda inkomsten vid semestertillfället och förhindras att semesterlönen inräknas i deras löpande arbetslön.

Med hänvisning till vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 68 måtte besluta

att såsom arbetstagare skall vid tillämpningen av den i propositionen föreslagna lagen även anses den som, utan att anställningsförhållande föreligger, i huvudsak på samma sätt som arbetstagare utför arbete för annans räkning och skall den för vars räkning arbetet utföres anses såsom arbetsgivare enligt lagen, samt att stadgande härom införes i lagtexten;

att de i § 14 i den i propositionen föreslagna lagen stadgade utbetalningsreglerna för semesterlön till kontrollerbara arbetstagare jämväl skall äga motsvarande tillämpning på okontrollerbara arbetstagarers särskilda semesterersättning.

Stockholm den 26 mars 1963

Carl Christenson

i Malmö